

Markkinainstituutio ja markkinoiden toiminta

TTT/Kultti

Pyrin valottamaan seuraavia käsitteitä

i) markkinat

ii) tasapaino

iii) tehokkuus

iv) markkinavoima.

Määritelmiä

1. Markkinat ovat mekanismi/instituutio, joka mahdollistaa talousyksiköiden välisen kaupankäynnin.
2. Vapaat markkinat mahdollistavat vapaaehtoisen kaupankäynnin talousyksiköiden välillä.
3. Kilpailulliset markkinat ovat instituutio, joka sallii vapaaehtoisen kaupankäynnin talousyksiköiden välillä, talousyksiköiden poistumisen markkinoilta ja uusien talousyksiköiden tulon markkinoille.

Tasapaino.

Graafisesti kyseessä on kysyntäkäyrän ja tarjontakäyrän leikkauspiste.

Käyrät ovat määrä-hinta-koordinaatistossa, joten leikkauspisteessä kysytty ja tarjottu määrä ovat yhtä suuret. Siitä nähdään myös hinta, jolla yhtäsuuruus toteutuu.

Tasapainohinnalla yksikään myyjä ei halua tarjota enemmän/vähemmän eikä yksikään ostaja ostaa enemmän/vähemmän.

Tasapaino on ennustus siitä mitä markkinoilla tapahtuu.

Tehokkuus

Asiointila/tulema on tehokas, jos ei ole toista tilaa/tulemaa, jossa kaikilla menee vähintään yhtä hyvin ja joillakin paremmin kuin alkuperäisessä tilassa/tulemassa.

Monopoli- tai markkinavoima

Monopoli voi päättää hinnan.

Täydellisessä kilpailussa hinta = rajakustannus.

Monopolilla rajatulo = rajakustannus.

Yleisesti hinta \neq rajakustannus.

Esimerkkejä markkinoista

- Tori

Paljon pieniä myyjiä, hinnat helposti havaittavissa, hyödykkeet helposti vertailtavissa. Mielikuvitusmaailmassa tyypillinen täyden kilpailun tilanne.

- Rahoitusmarkkinat

Ostajat ja myyjät tekevät tarjouksia, välittäjät (tai tietokoneohjelmat) panevat ne täytäntöön.

Laadun vertailu vaikeaa, hinnasta riippuen talousyksikkö saattaa olla joko ostaja tai myyjä.

Kenties tärkeimmät kaikista markkinoista, koska toimimattomuus heijastuu välittömästi muiden markkinoiden monopolisoitumisena.

- Avioliitto/pariutumismarkkinat

Osallistujat käyttävät valtavasti resursseja oman asemansa parantamiseen: Meikit, hajusteet, ruumiinmuokkaus, kirjallisuuteen ja elokuvaan ja teatteriin ja taidemusiikkiin perehtyminen, sisäänpääsymaksut pariutumiskeskukseen, psykoaktiivisten aineiden käyttö.

Erityisesti itsensä tekeminen viehättävämmäksi on pelkkää resurssien tuhlausta. Sillä vaikutetaan pelkästään suhteelliseen asemaan ja se pysyy samana, kun kaikki panostavat hommaan.

On epäselvää mikä on hinta pariutumismarkkinoilla.

Selvää on, että kyseessä ovat markkinat, joilla ostajat ovat samalla myyjiä ja informaatio tuotteista epävarmaa; kyseessä lienee niin sanottu kokemushyödyke.

Joissakin maissa iso/vanhemmat valitsevat puolisot lapsilleen. Resursseja ei tuhlaudu, vaan tuotannollinen toiminta voi alkaa lähes välittömästi aikuisuuden kynnyksellä.

Markkinoiden olemuksesta

Vapaat kilpailulliset markkinat ovat hyvä asia.

Markkinoita on liian vähän.

Yleensä markkinoista valitetaan, kun ne toimivat huonosti.

Ratkaisu ei ole markkinoiden lopettaminen, vaan toiminnan parantaminen.

Esimerkki

Pieni kaupunki, jossa vapaa-aikana voidaan mennä suureen puistoon.

Kaupunginvaltuusto päättää rakentaa kirjaston.

Kirjasto on laadukas, sinne on vapaa pääsy, mutta se on pieni.

Kirjaston arvo on tasan nolla.

Rahoitusta ei siis saada kerättyä, tai sitten verorahojen uhraaminen kirjastoon on pelkkää tuhlausta.

Puistoon menemisestä kukin asukas saa 20 euron verran hyötyä.

Vapaa-ajan vietto kirjastossa on hyödyltään 100 euron arvoista.

Mutta vain ensimmäiselle kävijälle.

Jos useita kävijöitä jokaisen hyöty vähenee.

Niin kauan kuin kirjastokäynnistä saatava hyöty on suurempi kuin puistoon menemisestä saatava hyöty väen määrä kirjastossa kasvaa.

Se loppuu vasta kun kirjastokäynnistä saatu hyöty on 20 euron verran.

määrä	arvo	kok.arvo	yht.kunn.rajahyöty
1	100	100	100/kävijä
2	90	180	80
3	80	240	60
4	70	280	40
5	60	300	20
6	50	300	0
7	40	280	-20
8	30	240	-40
9	20	180	-60
10	10	100	-80

Taulukosta nähdään, että kirjastoon tulee väkeä 9 henkeä.

Kirjastosta ei ole kaupunkilaisille siis mitään iloa, mutta sen rakentamiseen käytetyt varat on menetetty.

Yhteiskunnallisessa optimissa yhteiskunnan rajahyöty on sama kuin yhteiskunnan rajakustannus.

Taulukosta nähdään, että näin käy kun väen määrä kirjastossa on 5 henkeä.

Yksityisen hyödyn ja yhteiskunnallisen rajakustannuksen ero on $60 - 20 = 40$.

40 euron suuruisella pääsymaksulla saavutetaan yhteiskunnallinen optimi.

Tällöin väkeä tulee kirjastoon 5 henkeä. Yhteiskunnallinen kokonaishyöty on nyt 200 euroa.

Tärkeää on ymmärtää, että markkinat ovat aina olemassa.

Joku päättää, miten resurssit kohdennetaan.

2002 Bush nosti teräksen tullin 8%:sta 30%:iin.

Tätä edelsi 30000 terästyöläisen mielenosoitus.

Terästyöläisiä oli 160000.

Terästä käyttävillä aloilla oli 9000000 työntekijää.

Tullin nosto pelasti 9000 työpaikkaa terästeollisuudessa.

Tullin nosto hävitti 74000 työpaikkaa terästä käyttävillä aloilla.

Kuluttajille tämä maksoi yli 5 miljardia dollaria.

Täysin säätelemättömiä markkinoita ei ole olemassa.

Päinvastoin hyvin toimivat markkinat edellyttävät säätelyä.

Tehottomuutta seuraa yleensä markkinoiden puuttumisesta.

Tyypiesimerkki on puhdas ilma.

Ongelma johtuu siitä, että kukaan ei omista ilmaa.

Omistusoikeuksien lisääminen ei ratkaise kaikkia ongelmia.

Epäsymmetrinen informaatio voi romauttaa markkinat.

Esimerkki

Yksiöiden arvot välillä 50000 - 140000. Keskimääräisen yksiön arvo 95000.

Omistajat tietävät yksiön todellisen arvon.

Ostajat eivät tiedä yksiön todellista arvoa.

Ostajat arvostavat kutakin yksiötä 5000 enemmän kuin sen arvo on myyjälle.

Ostaja on valmis tarjoamaan 100000.

Myyjät, joiden yksiön arvo on suurempi kuin 100000 pitävät mieluummin yksionsä kuin myyvät.

Markkinoilla ovat vain 50000 - 100000 arvoiset yksiöt. Keskimääräinen arvo on 80000 (ostajille).

Markkinoilla vain 50000 - 80000 arvoiset yksiöt.

Prosessi jatkuu kunnes ainoastaan 50000 euron arvoiset yksiöt ovat kaupan.

Kaupankäynnin hyödyt jäävät toteutumatta epäsymmetrisen informaation vuoksi.